

Ποικίλες γυναικείες ταυτότητες

Η γλώσσα και οι αφηγηματικές δεξιότητες της Αλεξάνδρας Κ* αναδεικνύουν μια συλλογή διηγημάτων με εξαιρετικά ταχείς ρυθμούς

Του Βαγγέλη Χατζηβασιλείου

Πολύς λόγος έχει γίνει για το ζήτημα της παρουσίας και της εικόνας της γυναίκας στα γραπτά της Αλεξάνδρας Κ*. Περνώντας από την πεζογραφική σύνθεση *Πώς φιλιούνται οι αχνοί* (2017) στα διηγήματα του *Πράγματα που σκέφτεται η παρθένος Μαρία καπνίζοντας κρυφά στο μπάνιο*, βιβλίο το οποίο λειτουργεί με ευθυβολία και αμεσότητα που δεν διέθετε το *Πώς φιλιούνται οι αχνοί*, και παρακολουθώντας το θέμα των γυναικών να επανακάμπτει σταθερά (έχουν μεσολαβήσει άλλωστε τα ομόλογα θεατρικά της Αλεξάνδρας Κ*), είναι καιρός να δούμε περί τίνος ακριβώς πρόκειται και ποιο είναι ενδεχομένως το μονιμότερο νόημα των πραγμάτων. Ναι, η συγγραφέας θέλει να μιλήσει, όπως και στο πρώτο βιβλίο της, για τις διαπροσωπικές σχέσεις (ευτυχώς, όχι με αυτή την ορολογία), για όσα προκύπτουν μεταξύ ανδρών και γυναικών στον προαιώνιο εναγκαλισμό τους, ο οποίος συχνά καταλήγει σε καλά-θα με ανακατωμένα και αγρίως ακανθώδη κουβάρια, αλλά και για τις ποικίλες (και αντινομικές) γυναικείες ταυτότητες, στιγματομένες συχνά (και ανεπιγνώστα) από τη φαλλοκρατική λογική. Η Αλεξάνδρα Κ* μοιάζει, παρ' όλα αυτά, να συναισθάνεται εξίσου τα δύο φύλα όχι γιατί προστίθεται να αποδώσει τα του Καίσαρος τω Καίσαρι προς αμφότερες τις κατευθύνσεις για γιατί επιδιώκει, όπως συμβαίνει πάντοτε στην καλή λογοτεχνία, να διερευνήσει και να αναδείξει, λιγότερο από τη διάσταση του φύλου, τη στάση, τη συμπεριφορά, ακόμα και τη θηριωδία των ανθρώπων.

Η κουβέντα δεν θα συνεχιζόταν αν όλα τα προηγούμενα δεν εδράζονταν σε μια απολύτως κρίσιμη παράμετρο, που είναι η γλώσσα και οι αφηγηματικές δεξιότητες της Αλεξάνδρας Κ*. Η γλώσσα είναι παιγνιώδης, κυματώδης (ανοδική και καθοδική), με εξαιρετικά ταχείς ρυθμούς, μα και κατά τόπους αδιόρατη, τρυφερή και συμπεριληπτική – ιδίως όταν επιζητεί να κατανοήσει εις βάθος τις πιο αντιφατικές στάσεις και αντιδράσεις αμφοτέρων των φύλων. Και το κάνει αυτό αποσπλώνοντας, είτε με την ειρωνική μίμηση είτε με την αδιαμεσολάβητη σάτιρα, κοινούς τόπους και στερεότυπα πολλών δεκαετιών για όλους. Όσο για τις αφηγηματικές δεξιότητες, άλλοτε υπογραμμίζουν με τον ενδεδειγμένο χειρισμό το κεντρικό μοτίβο της εκάστοτε θεματογραφίας (τη δεσπόζουσα σημασία της) και άλλοτε υποβάλλουν τις επιβουλητικές ή τις δευτερεύουσες εκδόξεις της, που

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: DIRK BIKBA

↑ Η Αλεξάνδρα Κ* αποστά από το παιχνίδι ανάμεσα στο είναι και στο φαίνοσθαι (με μεθόδους πέραν του ρεαλισμού) το ευφυέστερο εργαλείο για τη γραφή της

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Κ*
Πράγματα που σκέφτεται η παρθένος Μαρία καπνίζοντας κρυφά στο μπάνιο

Εκδόσεις Πατάκη, 2023,
σελ. 224, τιμή 11,10 ευρώ

δεν αποκλείεται να αποκτήσουν αίφνης πρωταγωνιστικό ρόλο. Είναι φανερό πως η Αλεξάνδρα Κ* αποστά από το παιχνίδι ανάμεσα στο είναι και στο φαίνοσθαι (με μεθόδους πέραν του ρεαλισμού) το ευφυέστερο εργαλείο για τη γραφή της.

Να επαναλάβω πως τα αρσενικά και τα θηλυκά του βιβλίου δεν τείνουν προς μια καθουσαστική ισορροπία, προς ένα είδος χρυσής τομής, αλλά συναντιούνται σε ένα πεδίο δυναμικών και (κυρίως) απροβλεπτών συνδυασμών. Διηγήματα όπως το «Πράγματα που σκέφτεται η παρθένος Μαρία καπνίζοντας κρυφά στο μπάνιο» ή τα «Ουδείς αχαριστότερος του ευεργετηθέντος», «Ο κύριος Βλάχος δεν με παρενόχλησε ποτέ» και «Το σφάγιο» αντιπροσωπεύουν τα πιο δυνατά κατά τη γνώμη μου σημεία της Αλεξάνδρας Κ*, επιβεβαιώνοντας πάραυτα του λόγου του αληθές.

Η γλώσσα είναι παιγνιώδης, κυματώδης (ανοδική και καθοδική), με εξαιρετικά ταχείς ρυθμούς, μα και κατά τόπους αδιόρατη, τρυφερή και συμπεριληπτική